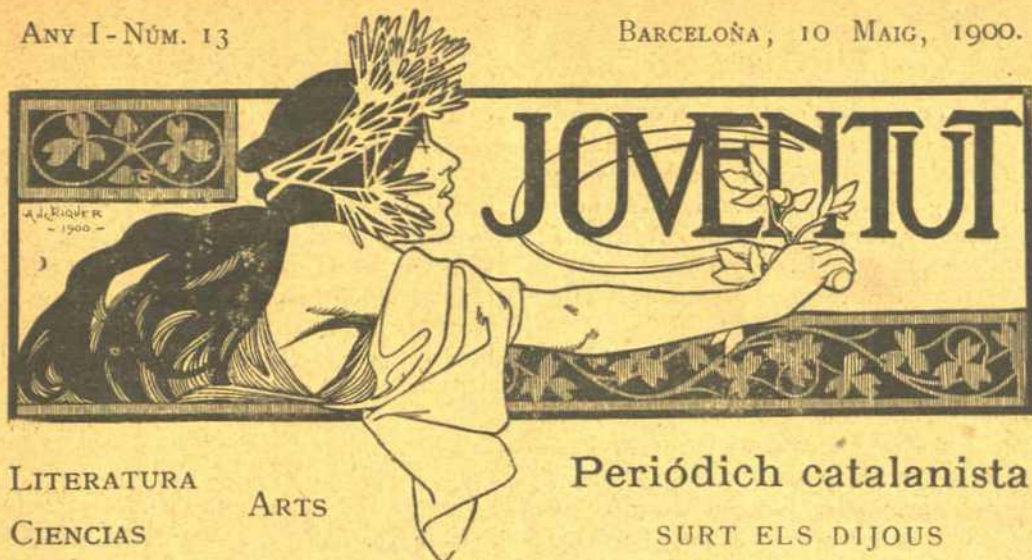

LITERATURA
CIENCIAS

ARTS

Periódich catalanista
SURT ELS DIJOURS

Director literari: LLUÍS VIA. Director artístich: ALEXANDRE DE RIQUER.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT. . . 10 CÉNTIMS.

» ATRASSAT. . . 25 »

SUMARI: Senyor Dato: per Lluís Via. — Clar y català, per Joseph M.ª Roca. — De París, per Jules Villeneau. — Cansons populars alemanyas, traducció de Joseph M.ª Jordà. — Els Jochs Florals d'enguany. — Sonet, per Guillèm A. Tell y Lafont. — La coronada vila tentacular, per Pompeyus Gener. — La Isla de la Mort, per E. Marquina. — Al peu de la morera, per Valeri Serra Boldú. — De pintura, per A. de Riquer. — Llibres rebuts. — Novas.

SENYOR DATO:

Es molt d'agrahir la visita que vosté acaba de fer á Barcelona, en son noble desitj de donar un nou impuls al Catalanisme; y sentiriam els catalanistas que vosté estés descontent de la rebuda que li ha fet nostra ciutat, qu'es (com vosté mateix va confessar en un telégrama), *modelo de caballerosidad y cortesia*.

Peró, com qu'en tot hi pot haver el seu més y'l seu menos, nosaltres regoneixem de bon grat que las ovacions que varen fèrseli á la seva arribada podian ésser més sorollosas encara, més entussiasmas, més... *frenéticas y delirantes*.

Es clar que de tot lo qu'hagi passat no se'ns ne pot culpar á nosaltres. Mes tampoch se l'ha de culpar á vosté, senyor Dato, perque un hom no sempre té'l do del acert; y miris

que n'es de dificultós aixó d'escullir las circunstancias més apropiadas pera efectuar un viatge triomfal, com havia d'ésser aquest.

Nosaltres comprenem la seva bona intenció; y perque la comprenem, y perque veyem en vosté un dels més fermes champions de la nostra Causa, ens dol en lo més fons del cor que per un moment hagi perdut la serenitat, precipitant un viatge que sols havia d'efectuar quan li pogués servir d'apoteosis de la seva gran obra nacionalista.

No hi ha dubte qu'hem avensat molt desde que vosté fa de ministre. Gracias á la seva gestió enérgica y decidida, gracias á las sevas rigurosas disposicions, inspiradas en el més sant amor á tot lo qu'enclou un verda der sentiment de Patria, á tot lo qu'es gran y es pur, molts infelissos han obert els ulls. Els que com á bens corrian al darrera de qualsevol *gualdo-rojo* de la classe d'explotadors, ara s'escoltan la marxa de Cádiz mateix que si sentissin ploure; el concepte de Patria està cada dia més definit; y, en fi, ja no'ns veyem tant en perill d'anar á morir com á xinos en qualsevol guerra que volgués promoure qualsevol Cánovas, portat pel seu orgull, ó qualsevol altre home d'estat d'aquells que sols han vingut al món per augmentar el

número dels grans sacrificadors dels ideals dels pobles.

Ara la marxa de Cádiz no se sent tocar ni per miracle. Fins els cegos que captan l'han haguda d'esborrar del seu repertori perquè no s'hi guanyaven la vida. Ab això, ja ho veu si hem progressat per virtut del sistema de govern que vostè ha tingut a bé posar en pràctica a fi d'acabar ab la peste de la patrioteria que'ns rebaixava.

Pera lograr això, s'neccessitan moltes y molt bones qualitats; y vostè ha demostrat tenirlas totes: convicció fonda, voluntat ferma, valor pera dictar resolucions, enteresa pera sostenirles, y, sobre tot, *mano izquierda*, vulgo diplomacia. Ves si no hagués sigut aqueixa *mano izquierda*, si no ho hagueran entès de bonas a primeras a Madrid que vostè feya la Causa nostral

Mes no n'hi ha prou encara. Es precis que'ls catalans, sobre tot els catalanistas, no oblidin que vostè es al poder; y pera que no ho oblidin, convé que segueixin indefinidament ab las garantias constitucionals suspesas. Com que son gent que promet anar lluny, aixis se podrán entretenir estudiant las antigas Constitucions de la Terra, ó un'altra de més nova: la que contenen las Bases de Manresa, per exemple. Y ja qu'ells son constants, y no's distreuen, ni's barregen ab els politichs d'ofici, ni ab els que, a gratient ó sens esma, fan la feyna d'aquests, com la fan els republicans y'ls carlins de per aquí, els socialistas y demés varietats de totes menas, es clar que l'ideal se realisarà, y vostè podrà realisar també, ab més fortuna qu'ara, un viatge triomfal a la capital de Catalunya.

Y alashoras, sense suspensió de garantias, sense tropas aquarteladas per un si acás, sense que vagin a esperar-lo a la estació primeras autoritats, ni guardas de consums, ni polissons disfressats de ciutadà, ni escombriayres del Ajuntament; alashoras, llesta la seva obra, ja veurà quina rebuda li fa'l poble de Barcelona.

Y consti qu'en tot lo que dihem no hi ha cap mica de sarcasme. Per anar al ideal, dintre de la legalitat tots els camins son bons, mentres no sian els de la traició y els del crim; y el camí qu'han escullit vostè y'ls seus companys de ministeri no pot ésser més pla-

ner, ni millor, per arribar ben prompte a la consecució de lo que s'enclou en las aspiracions nacionalistas.

Aixis ho creu de tot cor JOVENTUT, un dels periódichs catalanistas que poden parlar ben alt en nom del Catalanisme. JOVENTUT, donchs, ab tota llealtat el felicita, deplorant al mateix temps qu'hagi vingut avans d'hora; puig seguint com fins ara, a no trigar, si torna per aquí, es possible que'l trobi ja realisat el somni que tots acariciem, ó sia'l triomf complet de la Causa Catalana.

Lluís Vía.

CLAR Y CATALA

El senyor Don Eduardo Dato ha vingut a Catalunya ab las mateixas prevencions, ab el mateix encongiment qu'hauria anat a Cuba quan aquella isla encara formava oficialment part del Estat espanyol. El sol fet de que un governant se vegi obligat a recorre als arguments gastats y fòssils de la cortesia y de la caballerositat dels pobles, es penyora certa y segura de que'ls pobles y l'home politich están del tot divorciats, se repel-leixen; y si'l que mana, usant una diplomacia grollera, repeteix lo que ja digué en Cervantes, es que té basarda que'l que per forsa obeeix, com que la rahó li vessa a dolls, demostri palesament la seva protesta.

Fassi y digui lo que vulgui en Dato, fassi y digui lo que vulgui'l Govern de que forma part principalissima, fassin y diguin lo que vulguin tots els governs de procediments centralistas haguts y per haver, aixis sian republicans com monárquichs, Catalunya may estará ab ells; y al parlar de Catalunya, ens referim a la Catalunya honrada, a la que pensa y a la que trevallia, y prescindim en absolut, pera no tacar el nom immaculat de nostra Patria, dels politichs d'ofici, dels cacichs de tota mena ab tots sos lacayos y sayons, de las remadas d'empleats que cobran del Centre, dels escamots de investigadors que'ns envian de Ponent pera que se la campin, estenenentse arréu pe'l pla y per la montanya com plagas de llagosta famolencia; dels catalans xorchs de sentiments patriòtichs que sols somnian en fer bons balansos y sols procuran fruhir els goigs materials d'aquesta vida, prenent la mida del benestar de la Te-

rra ab el seu propi benestar: pera ésser català no n'hi ha prou ab haver nascut á Catalunya.

Per aixó fou una nota trista á tot serho, veure'l passat divendres, barrejats y confosos ab la tayfa de genteta y de gentota que adelerats acudiren á rebre al ministre del Estat espanyol, á personas com el senyor Bisbe de Barcelona, don Manel Durán y Bas y don Raymond d'Abadal, portats allí, volém suposar, per aqueix *círalo todo* que se'n diu Convencionalisme y qu'en els actuals moments á Catalunya li fa més mal que una pedregada seca, sobretot quan ab el dítxos Convencionalisme s'hi envolcallan personalitats distingidas y que ab justicia gosan fama de serias com las esmentadas.

La nostra Terra, cansada d'anar rostos avall y de fer baratas de diners y territoris y dignitat per vergonyas y miserias y vergasadas, se deixonda, y ab plena conciencia de lo qu'ha sigut, de lo qu'es y de lo qu'ha d'ésser, s'ha trassat el cami de son renaixement y'l seguirá ab serenitat y fermesa, lluytant ab tothóm y contra tothóm qu'esmersi'l temps y las energias posantli entrebauchs que puguin deturarla en la solemniat carrera empresa pera l'assoliment de las llibertats que de dret li pertanyen. La brolla que'ls de fora sembrin en el viarany, l'arrencarém ab satisfacció y ab tota la forsa de la nostra ánima; y la que'ns hi sembrin els de casa, l'arrencarém ab el mateix brahó, si bé plens de tristesa; però també l'arrencarém.

Per demunt de las personalitats per altas qu'estigan, per demunt de las reputacions per ben fonamentanas que sian, hi posém á Catalunya.

JOSEPH M.ª ROCA.

5 de maig, 1900.

DE PARÍS

No havent pogut cumplir l'encárrech del Director de JOVENTUT per mas ocupacions literarias, durant els dos mesos qu'he passat á París, á falta de mas correspondencias vuy rescabalar mon deute explicantvos en uns quants articles, no mas impresions sobre la Exposició que tan gran promet ésser, sinó la opinió que tenen formada'ls meus compatriotas del miraculós renaixement de Catalunya.

En conversa ab importantissimas personalitats de las arts y la politica, he pogut veure las grans simpatias que'ls hi mereix el moviment catalanista que, com diu la prempsa francesa, creyan débil y boy comensat y que se'ls hi ha revelat ab un vigor y empena impossibles de deturar.

Si no hi ha forsa humana que pugui destruhir la llengua polaca á Polonia, la txeca á Bohemia, la rumana á Transilvania y la flamenca á Flandes, ¿cómpot negarse'l dret de viure á la llengua catalana, ara que més que may sos fills ardits s'enorgulleixen de parlarla y's complauehen en declarar sa verdadera nacionalitat que'ls hi es regoneguda malgrat las reclamacions de la diplomacia espanyola?

El poble francès no pot oblidar els llassos de germanor que l'uneixen ab els catalans, puig dintre de son territori s'ha regonegut la oficialitat de la parla catalanesca.

Els esperits serios de mon pais se riuhen de las exageracions dels que ab intenció maquiavélica s'esforsan en donar al moviment autonomista catalá un caràcter separatista en el sentit que ab tota mala fe li atribueixen els centralistas madrilenys.

El separatisme intelectual, ó sia la diversitat de civilisació de las varias nacions que constitueixen actualment l'Estat espanyol, ben clar el comprén la opinió sensata de Fransa á despit dels que volen desnaturalisarho tot pera sos fins egoistas.

El comers intelectual aprecia ben bé la diferencia que hi ha entre'ls productes dels artistes catalans y'ls de las *industrias* anomenadas espanyolas, géneros d'exportació dignament representats per la *Bella Otero* y pels venedors de banos y fotografias ab escenas tauromáquicas y retratos de *toreros* y *bailaoras*.

Per aixó'l *Visca Catalunya's* considera en pais estranger com simbol de llibertat y progrés, molt diferent del *Viva tu mare* que ressona en las instalacions ditas *espanyolas* que exhibeixen balls y cantadors andalusos entre mitj dels altres espectacles de tribus africanas y pobles de inferior cultura que també llueixen trajos y executan dansas de sos paissos.

Vegis lo que diu *L'Evenement* del 21 de abril al dessota d'una graciosa caricatura que representa una de las parellas de *fla-*

mencos que ab motiu de la Exposició recorren els grans boulevards:

«A Séville ou à Grenade ils s'habillent comme vous et moi, mais à Paris, ils mettent un point d'honneur—et Dieu sait, l'honneur espagnol!... — à ressembler aux Castillans de Gustave Doré.

Il joue au toréador; étant, tras los montes, épicier ou employé aux contributions indirectes. Elle est l'Andalouse d'Alfred de Musset mais ici seulement, car là-bas, elle laisse la mantille nationale pour le chapeau-jardinière à « l'instar de Paris ».

Ils vont, jouant tous deux des hanches et de la prune, et les naïfs qui croient encore aux sérénades sous les balcons et aux amoureuses fatales du pays de Carmencita, rêvent, à les voir, à l'Espagne romanesque et gitanesque

que célèbrent les librettistes d'opéras-comiques».

El separatisme no cal, donchs, cercarlo en els catalanistas, sinó en els cervells de la gent civilisada qu'aprecia lo bo allí ahont lo troba y sab garbellar y llensar la brossa.

Els francesos de seny creuen que si'l govern d'Espanya esmena sos errors passats y presents y dona satisfacció a las justas aspiracions de l'avansada Catalunya, encara potser evitarà'l desastre; mes si persisteix en son funest sistema centralisador y deixa que el militarisme, tan absorvent aquí com a casa nostra, y la horrible plaga d'empleats converteixin las ricas encontradas catalanas en ermots com las planuras de la Mancha, si Catalunya aixeca la veu demanant justícia, serà arribat el moment de cridar com el gran batallador: «¡Gare a qui la touche!»

JULES VILLENEAU.

CANSONS POPULARS ALEMANYAS (1)

MARIA DOLSA LLUM

Maria, dolsa llum,
de nostra vida amor,
del cel sagrat perfum,
estrella del meu cor.

Ave Maria!
Ave Maria!

L'amor del Fill de Deu
cóm brilla en ton mirar!
Y ets pura com la neu,
hermosa com el mar!

Ave Maria!
Ave Maria!

Maria, llum del Cel,
amor del Infinit,
camí del nostre anhel
en la tranquila nit.
No m'abandonis may
en mitj de mon dolor.
Oh Reyna del Espay,
per tu sols bat mon cor!

Ave Maria!
Ave Maria!

BARQUER LO BON BARQUER

I

— Barquer, lo bon barquer,
viréu, per Deu, viréu,
que lo meu pare sols á mi'm té
y á la barca soleta
jo m'hi moriré.
Ayl jo m'hi moriré! —
Lo seu pare aviat
hi arriba ab dol greu;
la filleta'l mira, en sos ulls el plor:
— Ay pare meu!
Donéu la casa, donéu tot l'or;
ay mon pare estimat, corréu;
la vostra filla's mor.
— No vuy dar la casa, ni donaré l'or;
la filleta meva ja pot llensar'l plor.
Tornéu, tornéu, barqué, á bogar.
Que se la endugui'l mar!
Pobre Adelaida meva! —

II

— Barquer, lo bon barquer,
viréu, per Deu, viréu!
que lo meu nuvi sols á mi'm té
y á la barca soleta
jo m'hi moriré
Ayl jo m'hi moriré. —
Lo seu nuvi aviat
hi arriba ab dol greu;
la donzella'l mira, en sos ulls el plor:
— Ay amor meu!
Donéu la casa, donéu tot l'or;
ay mon nuvi estimat, corréu;
la qu'os estima's mor.
— Jo vuy dar la casa, jo donaré l'or;
la estimada meva qu'aixugui son plor,
qu'aquest mitjorn s'ha de casar!
No se la endurá'l mar!
Dolça Adelaida meva! —

LA NINA ESTÁ ENAMORADA

La nina está enamorada
y se'n va cap á la font;
allí's queda dormideta
somniau lo seu amor
L'amor surt y diu: — Nineta
quinas penas has passat,
qu'en tos ulls com dos estrelles
dos perlas hi veig brillar? —
Ella diu: — Ben cert que ploro.
Ay amor! ploro per tu,
que si un jorn tu m'abandonas
no'm voldrà may més ningú. —
Quan se desperta la nina
té á la falda un pom de flors
que va deixarhi lo fill del Rey
confessantli'l seu amor!

L'AMOR PORTA ALEGRIA

L'amor porta alegría;
tothom del món ho sap.
Qu'es bella la Malena
que'l cor me té robat!
Téls llabis com rosellas
y negres els cabells,
las galsas com dos rosas
y els ulls com dos estels.
M'ha escrit una carteta
y en prenda del amor
m'envia un pom de rosas
tot ple dels seus petons.
Será la muller meva,
la Reyna del meu cor.
L'amor porta alegría.
Adéu, lo meu amor!

(1) Las presents traduccions foren fetas per encàrrech del mestre en Joan Gay, que doná á conceixe las melodias populars alemanyas en el darrer concert donat en l'Ateneu Barcelonés per la «Institució Catalana de música».

UN FILL DE REY ESTIMAVA

Un fill de Rey estimava
 á una nina ab tot lo cor,
 mes l'aygua que'ls separava
 els omplia de dolor.
 Ella cridava ab veu tendre:
 — Passa'l riu, amor, per mi,
 que tres ciris haig d'encendre
 per ensenyarte'l camí. —
 Una bruixa que hi havia
 los tres ciris va apagar,
 el fill de Rey, sense guia,
 en lo riu se va enfonsar.

— Ay! correuhi desseguia,
 pescador, bon pescador,
 que si li salvéu la vida
 vos daré una lliura d'or. —

Ja s'allunya la barqueta;
 ja torna'l bon pescador.
 — Aquí'l tens, bella nineta,
 aquí'l tens lo teu amor. —
 Ella'l besa, y quan lo mira,
 la donzella llensa un crit.
 Lo fill de Rey no respira!
 Està per sempre adormit!

Lo besa un'altra vegada
 y al besarlo li somriu,
 y ab lo príncep abraçada
 se llensa en lo fons del riu.

Se senten plorar campanas,
 se senten crits de dolor,
 y junts en covas llunyanas,
 tots dos jeuhen, morts d'amor.

Traducció de

JOSEPH M.ª JORDÀ.

ELS JOCHS FLORALS D'ENGUANY

Ab més brillantor que may s'han celebrat
 enguany els Jochs Florals.

Va comensar la festa ab una grandiosa
 ovació al bisbe de Barcelona y als mantenedors
 de la Festa, al presentarse aquestos al Saló de
 Llotja, qu'estava ple de gom a gom. (Sols del
 primer se sab qu'hagués anat á rebre al ministre
 de la Governació á sa arribada á Barcelona.)

El discurs del president senyor Güell y
 Bacigalupi fou llegit pel mantenedor senyor
 Cabot, essent interromput constantment per
 las aclamacions de la concurrència entusiasmada.

Entre altrás manifestacions, diu en aqueix
 discurs el senyor Güell que á Suissa hi ha
 presons pels desvagats, mentres que aquí,
 desgraciadament, els desvagats son els que'ns
 malmenan y las presons semblan fetas pera
 tancarhi als pares de familia honrats y als
 ciutadans laboriosos.

El reste del discurs es una disquisició filològica
 en la que's compara la llengua catalana ab la
 dels pobles rhétichs, dels Alps, que després de
 vint sigles la conservan pura y, en conseqüència,
 mantenen ben definida sa personalitat.

Al final d'aquest discurs el públich va cantar
Els Segadors.

El secretari senyor Trullol y Plana llegí una
 ben escrita memoria y donà compte del veredict
 del Consistori, procedint á obrir els plechs que
 contenian els noms dels poetes premiats.

Son els següents:

Flor natural. La guanyá en Guillelm Tell y
 Lafont, que, per haver obtingut altres dos
 premis ordinaris en anteriors anys, fou proclamat
 Mestre en Gay Saber. El poeta feu

reyna de la festa á sa esposa, que passá á
 ocupar el setial d'honor entre grans aplaudiments.

Varen guanyar els accéssits en Joan M.^a
 Guasch y l'Antoni Bori y Fontestà.

La *Englantina* va guanyarla en Joan M.^a
 Guasch, obtenint els accéssits l'Artur Masriera
 y mossen Jaume Collell.

S'otorgá la *Viola* á mossen Miquel Costa
 y Llobera, y guanyaren els accéssits en Joseph
 Carner y un escriptor desconegut que firma
Virgilius.

El premi del bisbe de Menorca'l va mer-
 reixen en Matéu Rotger; el del bisbe de Ma-
 llorca, en Manel Folch y Torres; el del bisbe
 de Lleyda, en Joseph Parareda; el del Ajuntament
 de Reus, l'Artur Masriera, y el de «Un aymador
 de las lletras catalanas», l'Apeles Mestres.

L'Artur Masriera va llegir el discurs de
 gracias, obra del mantenedor Joaquim Riera
 y Bertrán, que no assistí á la festa per trobar-
 se malalt.

Entre delirants viscas á Catalunya y tot
 cantant *Els Segadors*, comensá á desfilar la
 inmensa gentada, y....

Renunciém á explicar lo demés, puig ja es
 sabut que la policia va ferir á moltes personas,
 sense respectar senyoras ni criaturas. Els catalans
 que quedavan dins del Saló de Llotja, s'egeren
 precisats á aixecar ab las cadiras verdaderas
 barricadas. En mitj d'aquell desgavell fou
 aclamada la reyna de la festa al sortir del local.
 També hi va haver polissons contusos.

Ens abstenim de tot comentari, perque
 l'autoritat diu que no se'n poden fer. ¿De
 qui era la rahó? ¿De la policia ó del poble
 catalá? La resposta no's pot posar, per ara,
 en lletras de motllo; però en cada llar y en
 cada conciencia s'hi manifesta ben clara.

Lo que si podem dir, com ho diuhen alguns periódichs de Madrid, es que'l senyor Dato pot estar satisfet del seu viatge. Però de las conseqüencias no n'es responsable Catalunya, sinó'ls pertorbadors del ordre públich.

A nosaltres, després de la hermosa festa dels Jochs Florals y de lo que va succehir un cop terminada, sols ens resta exclamar: Visca Catalunya!

Don Guillelm A. Tell y Lafont, que ha guanyat com queda dit la *Flor Natural*, ha tingut l'atenció d'enviarnos la següent poesia:

SONET

¿Quí sab hont son las flors? ¿Quí sab hont para
la corola de fullas purpurinas?
Els arsos van trencarla ab sas espinas;
el riu la va du al mar ab sa aygua clara.

Mes l'aroma gentil, ab que tu ara
embaumas tos cabells d'olors divinas,
de llirs marcits y mortas clavellinas,
á dins d'ampolla d'or hi viu encara.

Aixís el nostre amor, Teresa aymada,
viurá després, com eixa olor preuhada,
quan nostres cors haja parat l'hivern;

y omplirá ab son recort de poesia
la cambra hont nostres fills potsé algún día
somniah del amor el bes etern.

GUILLÉM A. TELL Y LAFONT.

LA CORONADA VILA TENTACULAR

SOMNI - PESADILLA

Dedicat al meu amich Eduart Marquina.

Jo somnio sovint; tant, que fins n'hi ha
que diuhen que somnio despert.

Y ahir vaig somniar.

Y vaig somniar cosas terribles, qu'eran
una verdadera pesadilla.

Somniaua qu'em trobava en una vila gran,
qu'era coronada y era tentacular com si fos
un pop. Estava situada en un pla, dalt d'una
altura; la rodejavan estepas y terrenos mitj
deserts; y desd'alli estenia'ls seus tentaculs
pera xuclar el such vital á las hermosas y
fèrtils comarcas de las voras, que banyavan
dos mars: el mar gran y el mar llati.

Aquesta vila, qu'avans havia sigut sols un
castell, s'havia anat engrandint á l'ombra
d'una corona, y ab l'ajuda dels seus tentá-
culs xucladors.

Hi havia rey ó reyna. Aquestos regnavan,
mes no governavan, segons la fórmula dic-
tada per alguns *leguleyos*; però ja hi havia
qui manava desd'alli en nom d'ells.

Els homes que hi havia, anavan arribanthi
de per tot arréu, y eran sechs y buyts, y fe-
yan un so fals com tupins esquerdat de terra
cuyta. Y tenian las ungles llargas, y las ideas
curtas, quan ne tenian. Las ánimas eran
mollas, els pits estrets, els cors glassats y las
paraulas dolsas y empalagosas com melassa.

En las cadiras més altas hi asseyan els
cadavres, y'ls encensavan. Y aplaudian y
apoyavan als acróbatas perque s'enlayressin.
Els fenicis que hi anavan dels ports de mar,
ab l'ajuda dels saltimbanquis qu'arribavan á
ministres, batian moneda ab la qual els pa-
gavan.

Els grans pensaments ardents, alli'ls apa-
gavan y'ls aplanavan tirántloshi assobre
plom glassat. Els forts s'hi asfixiavan y'n
fugian, ó no volian anarhi.

Las conciencias brutas com aixugamans
usats, las inteligencias pobras y flascas com
tripas foradadas, las penjavan allá ahont
imprimian, y ab unas quantas serraduras del
esperit en feyan diaris. Y d'aqueixa pasta,
que ni pera fer bassins seria bona, en sortian
diputats y fins ministres.

El vapor dels esperits abatuts y la suhor
dels parias, alimentava y conservava'ls prin-
ceps del poder y de la milicia.

Tots els grans sentiments desapareixian, ó
se'ls castigava. Sols els petits sentiments
mesquins hi vivian á sou. Las petites virtuts
hi eran hábils, y tenian ocupació lucrativa.

Tot hi era fals. Fins l'or de la paraula,
qu'alli era llauna.

Tot se feya ab fórmulas. Hi havia recep-
tas pera ser bo, pera ser sabi, pera fer la fe-
licitat de la patria, etc., etc.

Hi havia molta pietat beata y molta con-
cupiscencia devota. El Deu crucificat hi reg-
nava sobre totas las baixesas. Al peu del
Calvari s'hi arrossegavan serps, gripaus,
vibras y llargandaixos.

Els rics anavan á demanar caritat en
cotxe. Hi havia jubeus qu'anavan á missa

després d'haver cobrat per endavant el tres per sis de la seva usura, y la gent els saludava, y fins devegades els davan títols de noblesa.

En veyà molts que al dematí caminaven drets y á grans gambadas sortint de sota l'arbre de la llibertat, dirigintse cap á las alturas del coneixement; y cap al tart els tornava á veure, encorvantse y girant via, fins arrossegar-se cap á la creu y cap á un trono, al darrera dels quals hi havia un pa.

Pera ser algú, un s'havia d'agregar á altres. Sols hi havia remats, manats per llops, ó per pastors sense cap.

En aquesta vila, per més que hi feya bastanta xafogor, l'ambient era de gel, fins al fort del estiu. L'estiu, allí, may arribava á l'ànima.

Els del poble eran plans y vegetatius, quan no eran corromputs, pudents y agres. La crueltat y la sanch eran per ells l'única voluptuositat possible. Y á aqueix poble lo que'l perdía no eran els seus pecats, sinó l'aconhortament, la satisfacció de la seva baixesa crònica, l'acceptar lo present com irremediable. Era un producte bort de planta y de fantasma.

Pera lluhirse 's vestian d'hermafrodita. Eran imitadors; desconeixian l'amor, la passió, la sublevació heroica, la creació grandiosa. Tot hi era petit, fins el Teatre y la Critica. «*Ningú sab res, ningú pot res, ningú val res. Tot es igual.*» Veus aquí'l seu Evangelí. La virtut era por á grillet ó cadena, ó bé impotencia ó peresa pel vici. Als que figuravan, la propia cara'ls hi servia de careta. Altres anavan disfressats tot l'any, sens ésser carnestoltas.

Y vaig veure passar uns sachs de paraulas tots farsits de lletres mortas, que tothom saludava. Altres eran reaparicions estantissas del passat, y anavan embolicats ab textos que ja se'ls havia evaporat el sentit, com unas flors que no fessin ja olor.

Aixis varen passar devant meu els sabis d'aquella metròpoli, tots tibats y enravenats, serios com burros. Altres passavan cuberts ab hermosas capas, portant signos de poder ó de noblesa; capas que cubrian sols una repugnant carcanada que deixava entreveure un vapor mort de consciència negra ó un fum espès de bestiesa crassa. D'altres venian di-

hent:—«Som els millors, som els reals, els positius!...»—Y eran petits, baixos y aturats. Y d'altres que passavan per graves, eran sols pesats mamarratxos de plom. Y darrera venia una multitud que tenia la cara esgroguehida y sens expressió, y cantava (tot potejant epilèpticament, fent contorsions ab el cos, y ab las mans dibuixos en l'ayre), un cant trist com el plany de las cucurullas el divendres sant, ó com el dels Candales de la India. Y no menjavan; sols bevián, y de tant en tant se davan alguna punyalada.

Jo m'asfixiava. Volia escaparme, volar en plena naturalesa. Una fetor de cementiri m'atrofiava'ls sentits... Ay! Quina angunia!

Y, com un núvol, va passar una bandada de gent que perseguían no sé qué, sechs, famolenchs, mal vestits, ab levitas qu'havían sigut negras, ab barrets de copa que groguejavan.—«Volém l'activitat!»—cridavan; però no era l'activitat que fructifica, sinó la d'algun empleo. Y la turba á tomballons y atropellantse va passar, y desaparegué deixant sols per terra quatre drapots y algunas papeletas d'empenyo.

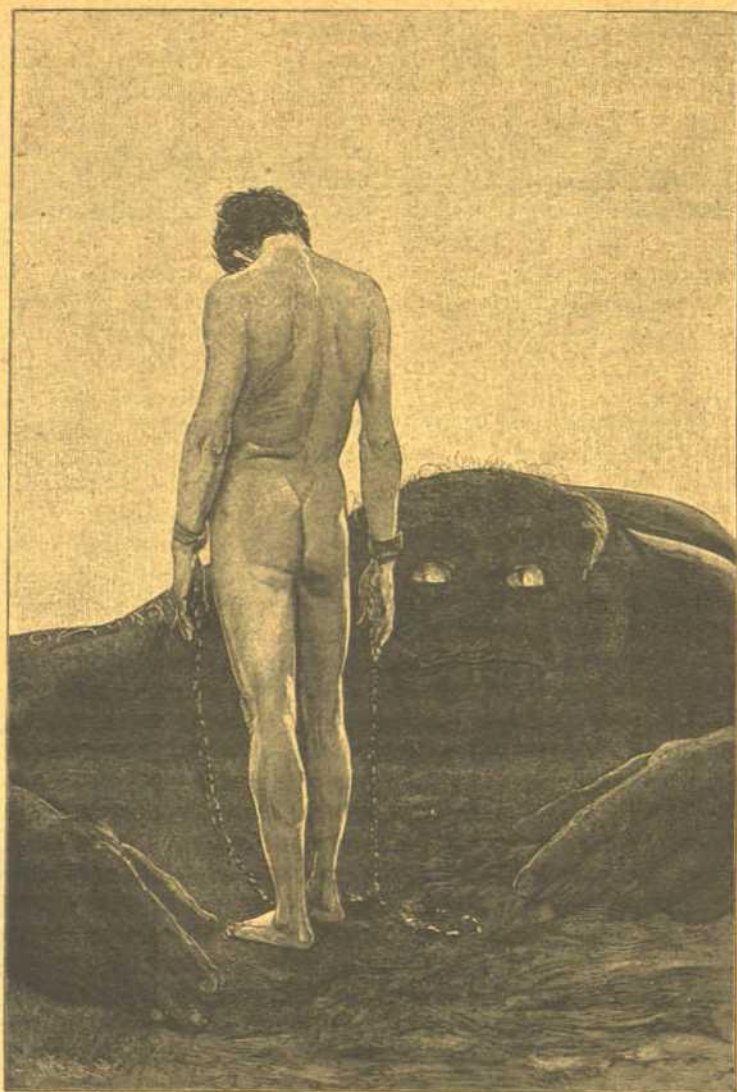
Y á aquesta visió'n va succehir un'altra.

Y vareig veure una cosa que'm va omplir l'ànima d'espant y la pensa de meditacions tristas.

Un monstre gegantesch, aplanat á terra y aplanador d'aspecte, fosch com la nit, ab el front curt, la cara estúpida é indolenta, y la mirada copdiciosa. Dessobre hi tenia escrits caràcters que'm semblavan originaris dels alarbs y no'ls vaig poder entendre. El cos estava ajassat sobre'l pla, però tenia apoyats els peus al sud del territori, y'l cap ocupava un lloch devant d'una porta que impedia qu'entrés el Sol. Per això era tan fosch.

Tenia las orellas llargas y baixas, com per escoltar els brugits que de baix vinguessin, y estenia'ls brassos gluhants com pera circumdar á una figura humana; una figura d'home despullat qu'encara no sé si tenia ànima.

Aquest home s'estava dret, ab el cap baix, com hipnotisat pel repugnant monstre; y estava encadenat de mans, deixantli la llargaria de las cadenas sols l'acció necessaria pera cumplir ab las funcions més indispensables.

Schneider.

Estava abatut, inmovil. Ab els brassos cayguts com la testa, tot tendia cap á terra. Y tot y essent ben musculat, més que per las cadenas, estava subjecte y quiet per la fascinació del monstre. Si hagués volgut, podia rompre'ls ferros y escapar de sas grapas per la part de llevant, qu'era l'única lliure. Y fins ab las mateixas cadenas podia lligar al monstre... Però no's movia!

—¿Ets mort?—li vaig cridar.

Y no va respondre.

—¿Qué fas aquí plantat? Fes com Sant Jordi! Mata la fera!—

Y per tota resposta va mirarme com enfa-

dat de que li propósés un impossible. Y'l monstre va grunyar en un llenguatge aspre, y va clavarme ab furia sos ulls tétichs.

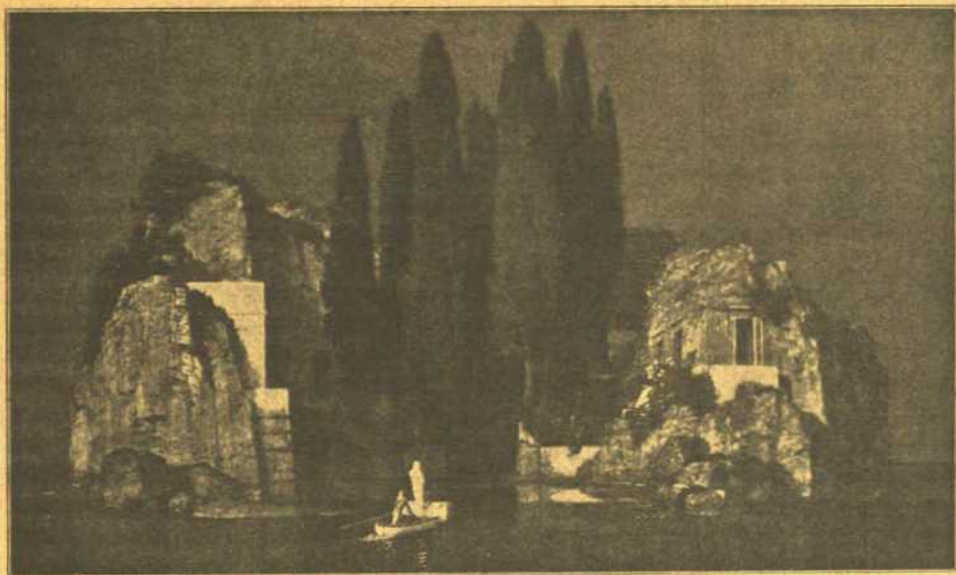
Y desaparegué la visió, y vaig veure un mercat ahont tot se venia; y llavors vaig exclamar:

—¿Ahont es la columna de foch que destruheixi'l Mal y tot ho purifiqui, giravoltant devant d'un nou profeta?...—

Y exclamant aixó, vaig tenir un gran sobressalt, vaig despertar-me, y...

Lo pitjor de tot va ésser que, al despertar del somni, tot resultava veritat, veritat pura.

POMPEYUS GENE.

Hockney.

LA ISLA DE LA MORT

Mon pensament primer, rumiant el titol que precedeix á aquestas linias, va ser parlarvos de las grans ciutats malaltas, sota la buydor de las llurs casas quietas y enfonzadas en la tenebrositat inmòvil de las ideas vellas; ayguas d'un esperit qu'ha mort fa sigles y quinas ultimas paraulas encara vibran y's mouhen dolorosament com petits aucells de nit giravoltant las pedras negras, ó munio de moscas grans y misteriosas alimentantse solzament dels suchs de las carns porridas.

Volia pintarvos aquella gran quietut de las ciutats malaltas y apartarvos de las eternas viudas qu'han perdut la pietat de las caricias y han oblidat el gesto gloriós dels llabris que besan y dels brassos que s'obran generosament pera rebre y engendrar.

Mortas, Islas de la Mort, adintre d'ellas no tornariau á sentir el soroll de la sanch en las venas, y las vostras ideas fugirian de vosaltres com aucells lleugers y vius, abandonant las pallas negras d'un niu que ja es petit per ells.

Y veusaquei que, rumiant aquestas cosas, m'he sentit corprés per la proximitat d'una idea dolorosa que se'm ficava dintre l'ànima. Y'ls meus ulls s'han apartat de las ciutats malaltas pera contemplar als homes que'n

son la causa d'aquestas malalties vergonyosas.

Llavors m'ha fugit del cap la idea de parlarvos, amichs meus, de las ciutats en runas, y he comensat á veure la Isla de la Mort adintre mateix del nostre cos y de las nostras ànimas; y una gran necessitat de prevenirvos del perill que se'ns ve á sobre m'ha produhit aquest brollar trist de paraulas sobre'ls llabris.

També nosaltres, bons amichs, fa temps que la estém fabricant la nostra ciutat en runas!

Tots som á desferla poch á poch, y ningú's cuida d'aixecarne un'altra que'ns amagui las cendras anguniosas de las vellas cosas abatudas.

Fa temps que no vivim la nostra vida.

Ja no tenen carn que'ls unceixi y'ls dongui majestat, els nostres ossos; portém assobre, com una mortalla y un venciment diari, els draps forasters y las flors exóticas d'unas terras que no son la nostra.

En comptes de produhir y rumbejar els nostres fruyts, deixém que'ns cubreixin compassivament els fruyts exuberants dels arbres estrangers.

Som petits nosaltres, pobres homes; y petites las famellas nostras, quins cossos desfigura un inflamment que no es pas l'abundor amable als ulls benefactors dels deus qu'engendran.

Volém fer seriosa la nostra vida, y estém a punt d'arribar al encarcament buyt dels cossos morts.

Ens portém un respecte gran els uns als altres; un respecte cobart qu'amaga á dintre d'ell indiferencias fondas y odis y enemistats de joves malaltissos.

Fem també las nostras festas; las nostras festas macabras sens alegria interior y veritable.

Pare, mestre, senyor, incomparable Holbein! També nosaltres la teixim la teva dansa de la mort que posa fret á l'ànima!

Es la dansa de tots els dias y de todas las nits: cadascú salta y balla y fa brillar la corona sobre'l seu cap; ó'l pinzell, ó l'arpa, ó la dallà sagnant en las llurs mans; després ens separém tots, ab abraçadas fredas, y cadascú se'n torna á casa ben content d'haver-se fet passar per viu en mitj dels morts.

Y aquesta es la nostra vida.

Trevallém, pensant els uns ab els altres, escorcollant las petitas historias de las nostras ànimas, y oblidantnos de l'ànima gran qu'ompla y feconda l'univers. Las nostras obras quedarán ben solas quan mori la generació que'ns fa de tornavéu.

Es ben bé vida de morts la qu'estém fent, amichs, en nostra terra; vida de morts en cementiri, quinas paraulas, quinas sensacions y quinas historias mudas y sinistras no han d'arribar jamay als vius.

Havém prescindit de la nostra ànima—com els morts, que no'n tenen—y'ns apropiém els sentiments de l'ànima dels altres.

Y criticant, y lluytant, fan soroll d'ossos petits els nostres combats; no hi ha la fonda tempestat de todas las passions fortas que's bellugan y de todas las victorias grans que s'están fent.

Aquesta, donchs, es la veritable Isla de la Mort, amichs de l'ànima; la que tots nosaltres preparém ab la negació de la nostra vida propia y ab la limitació dels nostres ideals.

La primera ha petrificat las nostras ànimas y ha fet d'ellas casas tancadas ahont la llum no riu, ni canta.

La segona, aquesta limitació dels nostres ideals, ens ha enfonsat en un mar negre d'ayguas fredas y silenciosas qu'está á punt de separarnos, per sempre més, de las pla-

nurias verdas, ahont las ayguas corren y las rosas esclatan senzillament, sense pensarshi.

E. MARQUINA.

AL PEU DE LA MORERA

(TRADUCCIÓ.)

14 de maig.

També ahir á la nit, tornant de la montanya, vaig sentarme á l'ombra d'aquells pins; també ahir á la nit invocava á la Teresa.

Vaig sentir trepitj entre'ls arbres, y'm va semblar que sentia remor d'algunes veus. Després me va semblar que veyá á la Teresa ab la seva germaneta. De primer, fugian esporuguidas. Las vaig cridar pel seu nom, y la Isabeleta, regoneixentme, se'm va tirar á sobre petonejantme. Me vaig alçar. La Teresa va arrepenjarse al meu bras y'ns passejarem, sense dir gran cosa, per la riva del reguerillet fins als llachs de las cinch fonts. Y allà ens plantarem de comú acort á mirar l'astre de Venus que'ns llampeguejava sobre els ulls.

—Oh!—va dir ella ab aquell dols entussiasme tot seu.—¿Creus tu que'l Petrarca no la visitava sovint aquesta soletat, sospirant entre las ombras pacíficas de la nit la seva perduda amiga? Quan llegeixo'ls seus versos, jo, me'l pinto aquí, malinçónich, errabond, apoyat al tronch d'un arbre, saciantse de sos pensaments tristos y mirant al cel, buscant ab els ulls plorosos la bellesa immortal de Laura. Jo no sé com aquell'ànima que tenia en si tanta part d'esperit celestial, havia pogut sobreviure ab tant de dolor y quedar-se entre las miserias dels mortals. Oh, quan s'estima de debó!—Y'm sembla qu'ella m'estrenyia la mà, y jo'm sentia que'l cor no's volia estar més en el pit. Si! Tu ets creada pera mi, nascuda pera mi, y jo no sé com he pogut sofocar aquestas paraulas que'm saltavan dels llavis.

Y pujava pels tossalets, y jo la seguia. Las mevas potencias eran todas de la Teresa, mes la tempesta que las havia agitat era un xich calmada.—Tot es amor,—jo deya:—l'Univers no es més que amor! Y qui l'ha sentit may tant, qui com el Petrarca l'ha fet dolcissimament sentir? Aquells pochs genis que s'han enlayrat demunt de tants d'altres mortals.

m'espantan maravellosament, però l' Petrarca m'ompla d'esperansa religiosa y d'amor; y mentres ma inteligencia'l venera com a home gran, el meu cor l'invoca com a pare y amich consolador. — Teresa ha sospirat, y ha somrigut alhora.

La pujada l'ha feta cansar. — Reposém — deya ella. L'herba era humida. Ella senyalava ab el dit una morera d'allí a la vora. La morera més maca. Es alta, solitaria, aufanosa. Entre las sevas ramas hi ha un niu de cadarneras. Ah! voldria poder aixecarhi un altar a l'ombra d'aquella morera! La noyeta entre tant ens havia deixat, corrent d'aquí per allà, cullint flors y posantlas demunt de las cuquetas de llum que joguinejavan per allí. La Teresa seya devall de la morera, y jo sentat aprop d'ella, ab el cap apoyat al tronch, li recitava las odas de Sapho. Sortia la lluna... Ah! ¿Per qué m'batega tant el cor mentres escrich? Nit benèhida!

14 de maig, a las 11.

Si, Llorens! Fa poch que volia callarho. Ara escoltaho: la meva boca encara está rosada d'un petó seu, y las meas galdas han estat inundadas de llágrimas de la Teresa. M'estima! Deixam, Llorens, deixam ab tot l'èxtassis d'aquest dia de paradís!

14 de maig, a la nit.

Oh! Quántas vegadas he agafat la ploma, y no he pogut continuar! Me sento un poch calmat y't torno a escriure! La Teresa jeya devall de la morera... Però ¿y qué puch dirte que no estigui comprés en aquestas paraulas: t'estimo? Al so d'aquestas paraulas, me creya contemplar un somris del Univers. Jo mirava al cel ab ulls de regoneixement, y'm semblava que s'obria per acullirnos. Ayl Per qué no ve la mort? Y la he cridat. Sí, he besat a la Teresa. Las flors y las plantas en aquell moment l'ensavan un olor suau, el ventitjol era tot armonia; dels riuhets n'arribava una remor llunyana; y totas las cosas s'embellian al esplendor de la lluna, qu'era tota plena de la llum infinita de la Divinitat. Els elements y'ls sers s'alegravan en la joya de dos cors ubriagats d'amor. He besat y rebesat aquella mà, y la Teresa m'abracava tremolant y depositava'ls seus sospirs en la meva boca, y'l seu cor bategava sobre aquest

pit. Mirantme, ab sos ulls grans y esllanguits, també m'besava, y'ls seus llabris tancats remorejavan sobre'ls meus. Ay de mi! S'ha deslligat de mi com espantada: ha cridat la seva germana, y ha anat corrents a trobarla. Jo'm so agenollat, y estenia'ls brassos com pera deturarla y agafar son vestit; mes no he gosat a deturarla ni a cridarla. La seva virtut, y no tant la seva virtut com la seva passió, m'desanimava: sentia y sento'l remordiment d'haver sigut jo qui hagi excitat el seu cor innocent. Y tinch remordiments, remordiments de trahició! Ah, vil cor meu!

M'hi só acostat tremolant. — No puch ser vostra may!... — Y pronunciá aquestas paraulas profundament afectada, y ab una ullada semblava ferse càrrechs y compadirme.

La só acompanyat, però no m'ha mirat més; ni jo tenia coratge de dirli ni una paraula. Prop del enreixat del jardí, m'ha pres la mà de la Isabeleta, y deixantme, — Adéu, — m'ha dit; y girantse al cap de poch passos, m'ha repetit: — Adéu! —

Jo'm só quedat extàtic. Hauria besat las sevas petjadas. Feya anar un bras, els seus cabells, relluhint als raigs de la lluna, volejavan poch a poch. Després, a penas, a penas, el caminal y l'ombra fosca dels arbres me deixavan veure'ls seus vestits onejants, que tot y essent tan lluny, encara blanquejavan. Y després que l'havia perduda, aplanava'l cap esperant ohir la seva veu.

Y després, tot marxant, m'he dirigit ab els brassos oberts y com pera consolarme, al astre de Venus: y també havia fugit.

Del *Jacopo Ortis*.

Huch Fòscolo, per si no's compregués prou l'amor que duya a Petrarca després d'escriure'ls *Ensaigs* sobre sas obras, desenrotlla l'acció del seu *Jacopo Ortis* aprop de Arquà, ahont el cantor de Laura visqué'ls quatre anys darrers de sa vida plorant la mort de sa estimada.

Y, com en las tres cartas qu'avuy hem traduhit, en el curs de l'obra's complau parlantne, fent dir al protagonista ja en el comensament, un dia que va a visitar monument y casa: «Arquà è discosto, quattro miglia dalla mia casa.»

VALERI SERRA BOLDÚ

DE PINTURA

HERMEN ANGLADA

Pot ben dirse qu'es un altre pintor, un nou pintor de cap de brot que'ns arriba de París ab una colecció de notes armòniques ben personals, distingidas y d'un gust esquisit. Una serie de fantasias *en groch* de rica entonació, ab finesas y subtilitats de colorista, morats, blaus, taronjas y verts finissims, figuras ben movimentadas y ab un ayre de decadentisme á lo Beardsley, que no respiran alcohol com las de Lautrech ni ornamentismes volguts com las de De Feure. Son las mateixas personas interpretadas d'un modo nou y ben digne d'elogi ab tot y'l seu decadentisme.

El ball en el *Moulin Rouge* es deliciós; las figuras ben movimentadas, els efectes de llum artificial sorpresos y traspassats ab bon gust; el dibuix, y tot allò que viu y varia continuament ab agitació de plechs, cambis de posaturas, d'efectes y de color, está reproduhit ab admirable sobrietat de medis, sens afectació de cap mena, presentantse ab la expontaneitat d'una cosa sorpresa al seu lloch, que viu en l'atmósfera convenient y no en la de taller.

El pati del *Moulin Rouge* té las mateixas condicions, representant una escena més quieta. El fons es just de raports ab tot y haverhi'ls negres dels personatjes masculins. Las figuras de primer terme son una fantasia riquissima de color. El *Cassino de París*, el més gran dels quadros exposats, segueix el mateix camí, encara que desitjariam veure las dugas figuras de primer terme més resoltes. En un quadro d'aquestas midas y d'aquesta importancia, tots aquells blanchs daurats per la electricitat podrian ser més trevallats sense perdre la entonació, els caps y mans més resolts, la forma total més precisada. Aixó no hauria sigut una dificultat pel senyor Anglada, que sab lo qu'es forma. Estich persuadit de que ho hauria sapigut resoldre sense perdre la frescor, y'l quadro guanyaria molt.

Els palcos de l'*Olimpia*, las escenas del *Casino* y de la *Taverne Royale*, del *café Anglo Americain* y dels *Champs Elisés*, aixis com la hermosa escena de *boulevard*, revelan al pintor que persegueix una idea fixa, enamorat d'un aspecte del natural, que sab veure

y fantasiar ab novetat, puig que las sevas divagacions de color no s'assemblan á las de Besnard ni á las de cap altre autor que jo recordi.

En quant á las academias, el senyor Anglada ha fet molt bé d'exposarlas, sobre tot pel nostre públich, qu'encara avuy, veyentho y tenintho á la vista, no se sab convence de que pera fer aquells quadros que no entén se tingui de saber tant de dibuixar.

Una dificultat se presentarà avuy pel senyor Anglada: ¿podrà continuar á Barcelona lo que tan bé ha sapigut trobar á París? Aquí, com per tot arréu, hi han efectes de llum; però hi faltan tantas cosas de las que sab treure un partit admirable'l senyor Anglada!

ELS CARTELS

Els del darrer concurs son magres, y el concurs presenta un aspecte pobre, poch original y de bastant mal gust. Ningú diria que's tracta d'anunciar un género rich, distingit y aristócrata com es la blonda: més aviat sembla que's fassi la *reclame* pera las pagesas de la costa que pera l'objecte en si. Si bé es veritat que tots aquells que podian fer un bon cartell s'han abstingut de concorrehi perque saben perfectament qu'én aquets cassos se'ls fa servir tan sols d'*home sandwich* en profit del anunciant, ab tot esperavam veurehi alguna pensada, alguna nota nova que se surtis de la vulgar imitació.

Fora de Catalunya es tan diferent lo que passa, que homes com Cheret, Mucha, Grasset y altres mestres del cartell tenen anuncis al taller fets pera la venda y a propòsit per anunciar qualsevolga cosa, lo mateix una joya que'l purgant Geraudel. La qüestió está senzillament en afegir un petit accessori, ó en la estampació d'un nom, no d'un llibre. Quan sorprenen al model que posa devant d'ells en actitud a propòsit per un cartell, quan descobreixen un efecte apropiat al art de carrer, qu'atrengui l'atenció y's fixi en la memoria, l'aprofitan, y aixis realisan una obra d'art que no té pas temps d'adormirse entre quatre parets, perque ben prompte troba qui la fassi passar á las premsas litogràficas.

Té rahó l'Utrillo: aquí haurian d'ensajar els artistes de convocar als industrials obrint

un concurs pera veure quin d'ells sab triar millor, y llavors veuriam la oració per passiva, y ls industrials farian al artista l'esplèndit anunci qu'avuy s'ha fet entr'ells de moda.

El més vibrant de tots els cartells exposats, el que compleix millor son objecte, si bé l'autor té la fatal culpa de no haverlo enfarfegat ab inútils medallas y llegendas que ningú llegeix ni pot llegir a l'altura de un primer pis, es el número 16, que porta per lema *Cambiant l'agulla*.

El número 10, que no endevino de qui pot ésser, y porta per lema *De la costa*, es un bon cartell que ni tan sols s'ha mencionat. Després triariem el número 26, d'en Llaverias, y després el 3, *Tendre com un pèsol*.

Els que portan lemas de broma potser se'ls han pres de broma pel lema, y n'hi ha dos qu'encara que'ls lemas ho siguin, els cartells no'n son gens. El número 30, *Mil años de vida te desea esta tu amiga Virginia*, y *Simbolus mantellinensis*, son dos cartells ben capassos de cumplir ab la seva missió y de fer que's grabi en la memoria'l nom d'una casa. Llástima qu'aixó de la *mantellina* no's diu més que a Catalunya.

La idea del número 40 es molt bonica: es una verdadera poesia gráfica; però no es per un cartell gran de carrer.

La casa Escofet, Tejera y C.^a acaba de publicar un Album-catàlech dels seus enrajolats hidràulichs, qu'es una mostra d'avens per un país, no circumscribint lo que dich a Catalunya, sinó admetenthi als païssos més avançats d'Europa y d'América. L'Album, executat ab la pulcritud que caracteriza tot allò que surt dels tallers de ca'n Thomas, està fet sense planyehi gastos, imprés en bona cartulina y ab un tiratge considerable de colors; ricament enquadrnat. Firman els projectes artistes de tan regoneguda valua com els senyors Lluís Domènech, Antoni Gallissá, J. Puig y Cadafalch, J. Font Gumá, Mario López, Carles Pellicer, J. Pascó, E. Moyá, Geroni F. Granell, Antoni Rigalt, Martí Albiñana, J. Vilaseca, J. Fabré Oliver, Artur Melida, Tomás Moragas y altres.

Solzament aquesta llista de noms, diu que'ls senyors Escofet, Tejera y C.^a saben clarament que l'art industrial es un art que deu pendrés tant en serio com l'art de pintar

un quadre ó esculpir una figura; que no ignoran qu'en païssos tan avançats com Inglaterra, genis portentosos com el de William Morris no's donan de menos de dibuixar una rajola, un moble, la portada d'un llibre ó la mostra d'una roba pera teixits d'estampats, sinó que, al contrari, aplican son admirable talent a la composició d'un motiu pera paper de parets, ennoblint lo que a primera vista podria semblar més vulgar, com ho feu el ja citat William Morris, com ho està fent Walter Crane, Leo Solon y tots els artistes més ponderats de Inglaterra y dels Estats Units d'América.

Si l'exemple que dona la casa Escofet fos seguit pels potentats de la nostra industria, l'art industrial y decoratiu de Catalunya arribaria a tenir un caràcter ben determinat, un sagell propi, perque las demostracions d'art, encara que's fassin en una gran exposició, sempre revelan caràcters aïllats, modos de sentir ben diferents, en tant que la producció d'aquest que podem dirne art menor determina un gust, una tendencia, las aspiracions de tot un poble. Per aixó voldriam que l'exemple fos seguit per tothom, qu'en lloch de buscar a baix preu models exòtichs que no s'avenen ab los nostras tendencias ni ab el nostre modo de ser, els productors se preocupessin de tenir dibuixos originals que al mercat els hi valdriam molt més, sempre y quant fossin escullits ab inteligencia.

De la execució no'n parlém, perque ja es sapigut que'ls nostres industrials saben executar. Lo que no saben es atrevir-se a fer lo qu'ha fet la casa Escofet, Tejera y C.^a Pera las nostras habitacions tenim enrajolats, gracias al lloable esfors d'aquestos senyors; mes ¿y lo altre? ¿y'ls papers de las parets, la construcció de mobles originals, la estofa pera cortinatjes y tapisseries?

La gent de fora, lo qu'es per ara, no trobarán un sagell personal, un caràcter que determini un gust nostre en nostras casas. Per ara seguirán veyenthi un gust estrangerisat que, per no ser nostre, no podem ferlo bé y resulta de *marchand parvenu*, ó pitjor encara.

Felicitém de tot cor a la casa Escofet, desitjant que'l seu exemple sigui seguit per tots, creant sanas emulacions de bon gust y d'originalitat.

A. DE RIQUER.

LLIBRES REBUTS

NOTAS DEL COR

Ab un prólech d'en Francesch Xavier Garriga, en el que, ab més ó menys justesa, 's plany del mal qu'en el sant clos de las lletres han produhit la Retòrica, la Poética y la Critica de tots els temps, ha aplegat y publicat en un petit volùm en Ramón Masifern, varias composicions poéticas. En ellas hi sonan las notas de sempre; però hem de dirho francament: el so es esmortuït, feble, monoton, y precisament las maluras ó malalties literarias qu'en el prólech del llibret s'esmentan y's combaten, semblan tarar totas ó casi bé totas, las composicions del aplech.

De las telas del meu cor
n'he arrencat aquestas notas;
qui no tinga sentiment
no las trobará agradosas,

diu el poeta Masifern.

Si qu'ho son d'agradosas las poesias; algunas tenen un ayre anyoradis y melangiós ben catalanesch; mes, ab tot y venir de montanya, las trobém raquiticas, aixeladas y malaltissas. Y de que aixis ens semblin, potser no es pas la culpa de son autor. M'esplicaré. Desde la potent embranzida empresa per l'actual renaixensa de la literatura catalana, s'ha *abusat* (aquesta es la paraula) de fer versos. Els volums de poesias publicats esparveran per sa cantitat, y després de passar tots per ull de garbell, queda lo qu'ha de quedar, tres ó quatre poetas de debò y centenars de versayres que, ab sas composicions faltadas de forsa y de color, ensopeixen la poesia, polsant ab dits febles las cordas de sa lira sagrada y produhint uns fruyts insipits, sense such ni bruch, ni bons, ni dolents, que son vistos pels aficionats y pel públich ab el glas de la indiferencia.

No diré pas que las poesias d'en Masifern siguin d'aquestas, perque en moltas de las que integran el llibret s'hi descubreix un poeta veritable; però altrás no's salvan de la *malura monòtona* que, per desgracia, cada dia corseca més els ufanosos camps de la nostra literatura.

S. V.

ROSARI DEL COR

Bé fa'l senyor Gras y Elias, autor del aplech de poesias recentment publicat baix el titl de *Rosari del cor*, al manifestar que las tals poesias son producte més del cor que de la inteligencia.

En ellas s'hi nota'l desirj de infiltrar en el lector (per medi de frasses é imatjes més ó menys felissas segons la inspiració del moment) el sentiment de que l'autor se creu possehit. Y no sempre ho logra; perque'l senyor Gras y Elias, no ja per la simplicitat dels assumptos qu'escolleix, sinó per falta

d'estil y per deficiencias de llenguatge (en ocasions un xich ripsós), sol comensar una poesia y la va diluhint fins que se li acaba sense saber com ni de quina manera.

Com ja hem dit, s'hi nota en moltas de las poesias un sentiment fondo y verdader, però en altrás certa inconsciencia á lo *Pitarra*, veyentse de lluny que l'autor, tot y escribint en catalá, fa poesia á la castellana.

De totas maneras, creyém qu'el senyor Gras y Elias, si s'ho proposa, podrá figurar en bon lloch entre'ls poetas que conreuhan la nostra llengua. La franquesa que usém no té de desencorajarlo ni té de molestarlo, puig qui com ell té facilitat pera versificar, pot anar lluny. Li agraphim l'exemplar rebut.

El senyor M. Fius y Palá, de Manresa, ha tingut l'amabilitat d'enviarnos un exemplar de la seva obreta *La lluyta per la vida*, que titula estudi social. Consta'l sumari de 27 capituls, corresponents á altrás tantas qüestions, massa en número y calitat pera ésser tractadas en 66 planas. Està escrita ab facilitat, si bé son estil es á voltas massa vulgar, y no s'hi veu cap idea nova, sinó las d'una persona que no ha profundisat els estudis econòmichs y socials. Remerciém l'envio.

També hem rebut una colecció d'articles de don Joan B. Torroella, publicats en diferents periódichs regionalistas y aplegats en un volùm baix el titl de *Lo dret civil gironí*.

L'autor revela coneixement de lo que tracta y un fondo amor á la Terra.

NOVAS

La premsa diaria d'aquesta capital ja haurá enterat á nostres llegidors de las manifestacions de que fou objecte'l ministre de la Governació á sa arribada á Barcelona, com també de las xiuladas que li foren dirigidas al Liceu y de las bastonadas, cops de sabre y detencions realizadas ab tal motiu per la policia. Ens abstenim, donchs, d'entrar en detalls.

També'ls qu'en llegeixen deuen tenir noticia dels tristos obsequis de que ha sigut objecte'l senyor Dato en diferents poblacions de Catalunya, y de las manifestacions de protesta efectuadas pels estudiants de Barcelona, manifestacions que han donat lloch á cargas de la guardia civil montada, resultant-ne novas desgracias.

Queda oberta en l'Administració de JOVENTUT, la suscripció pera costejar la bandera que s'ha de regalar á la *Unió Catalanista*.

La iniciativa d'aquesta suscripció's deu,

com ja diguerem, a la distingida poetisa donya Agnès Armengol de Badia, que firma la següent allocució:

«A las donas de nostra Catalunya.—Salut.—Per lo dever que tenim totes de cooperar a la reivindicació de nostra Patria, y per lo que son enaltiment ens interesa y afecta, vos invitem y convoquem, desde la noble dama a la senzilla obrera, pera que concorreu a la suscripció que, a partir d'avuy, queda oberta en els respectius domicilis de totes las entitats catalanistas.

Dita suscripció regoneix per exclusiu objecte'l dotar a la Entitat capdalt del Catalanisme, o sia a la *Unió Catalanista*, d'una rica bandera, estil gremial, que simbolisi dignament els drets y aspiracions de la Terra.

Confiant que nostra veu trobi ressó en lo cor de la dona catalana, entenem que s'honora a si mateixa honorant com se deu a Catalunya.—Barcelona, diada de Sant Jordi, 1900.—Agnès Armengol de Badia.»

Segons costum de cad'any, el dinar dit *dels Jochs Florals* se celebrà'l passat diumenge al vespre en el restaurant Justin.

El mantenedor senyor Picó y Campanar pronuncià un breu y patriòtic discurs recordant que'l president del Consistori, senyor Guell y Bacigalupi, al anar a la tarde al govern civil pera protestar dels vandàlics atentats de la policia, havia manifestat al governador que las ideas no s'exterminan a bastonadas.

Fou molt aplaudit, com també'ls senyors Tell y Lafont, Guasch, Masriera, Bori y Fontestà y altres dels poetes premiats que llegiren composicions.

Don Joan Permanyer pronuncià breus paraules, manifestant qu'enfront dels molts enemics del Catalanisme's fa precisa la unió de tots els catalans.

Nostre amic en Pompeyus Gener donà lectura a son article *La coronada vila tentacular*, escrit expressament pera JOVENTUT, y que publicuëm en aquest número.

Diu *L'Ampurdanès* qu'en la embaixada espanyola de Fransa comensa a preocupar el fet de que casi tots els catalans, al omplir las fullas que se'ls hi presentan pels hotels y casas de dormir, en lloch de declarar la nacionalitat espanyola, hi fan constar la de Catalunya.

Es d'advertir que'ls prefectes, o sian els governadors civils, acceptan la tal declaració com a perfectament vàlida.

Ho trobem molt natural, y ells també, tota vegada que, com respongueren molt acertadament a la reclamació que'ls hi fou dirigida, s'ha de permetre als catalans lo que no's nega als fills de Polonia, als d'Irlanda y als d'Hungria.

Hem rebut el primer número de *Lo Pensament Català*, periòdic que, com diguerem, està dirigit per Mossen Jascinto Verdaguer.

En sa salutació diu:

«*Lo Pensament Català* dona la encaixada de germanor a la premsa de Catalunya en general, y particularment a la catalanista; aiximateix envia una afectuosa salutació a la *Unió Catalanista* y a totes las Associacions a ella adheridas que defensen el programa de Manresa.»

Don Benet Pérez Galdós ha publicat son epissodi *Montes de Oca*, de qual obra n'hem rebut un exemplar y'ns proposém parlarne ab la detenció deguda.

La setmana passada, las redaccions en pes de *Pel & Ploma* y JOVENTUT y altres amichs particulars, dels que constituheixen el grupo anomenat *supernacionals*, donarem un sopar al jove poeta Eduart Marquina, fa poch retornat de Madrid, y que per primera vegada honra avuy las planas de nostra revista. Com no sabriam dirho ab la gracia característica d'en Miquel Utrillo, preferim copiar la descripció que'n fa en el *Pel & Ploma* del 5 del corrent.

«*Souper National*.—Ab aquest motiu que jo li poso se podria denominar el sopar ofert a n'en Marquina en els soterranis del Café Continental pels companys del setmanari JOVENTUT y altres amichs del jove poeta hispànic. L'esperit de la festa fou d'una cordialitat tan gran, que'ls comensals no'ns separarem fins a altra hora. Suprimits els *brindis*, tothom parlà al menys un parell de vegadas, sense comptar la incessant y animada conversa d'aquella reunió de joves per la edat o per l'esperit. L'objecte de la festa gastronómica, admirablement servida per en Ribas, fou celebrar l'èxit de las *Odas* d'en Marquina y ferli saber que som molts que'ns alegrem de véure'l de nou entre nosaltres.»

Com que fa molts dias que no ha visitat la nostra redacció'l periòdic *Lo Teatre Catòlic*, fins a última hora no'ns hem enterat d'un article que'ns dedica, pregantnos que iniciem la idea de que Catalunya honri com es degut a son gran poeta Mossen Jascinto Verdaguer assegurantli una tranquila vellesa, a la que segurament té drets innegables.

Remerciëm l'honor que'ns fa nostre confrare, y ja sab que a tot lo que sigui en bé del Art y de la Patria, hi estém disposats sempre a la mida de nostras forsas.

Mes la indole ben delicada d'aquest assumpto, requereix que'n parlem més llargament un altre dia, després d'estudiar ab calma la qüestió.

Dissapte passat donà en Miquel Utrillo una conferència en l'Ateneu Barcelonés, sobre la

Exposició de París. Exposà l'estat en que aquesta's trobava al inaugurar-se, y'n feu, molt gràficament, el judici crítich que li va mereixe baix el punt de vista artistich. Per final donà a coneixe, per medi de projeccions, bon número de vistas fotogràfiques dels principals edificis de dita Exposició. Els que tinguerem el gust d'assistirhi, sortirem forsa complascuts de tan interessant vetllada.

S'han comensat a publicar unas elegants targetas postals ab el títol de «Catalonia.» La primera serie, dita de «Pel & Ploma», sortirà cada dijous ab un retrato degut al llapis d'en Ramón Casas.

També hem rebut unas altres postals anunciadoras de la sastreria de M. M. Castella, que com las de «Catalonia» portan un ben entés dibuix d'en Casas.

Per causas imprevistas s'han aplassat els concerts que devia dirigir el mestre d'Indy en el Lirich a mitjats d'aquest mes.

Oportunament s'anunciarà la fetxa en que's verificarán.

Per ordre gubernativa *La Veu de Catalunya* ha tingut de suspendre sa publicació per un dia.

Desitjem de tot cor que'l dit periódich pugui continuar publicantse sense cap nou entrebanch.

La Vanguardia fou denunciada per la ressenya qu'en son número de dilluns feya de

lo ocorregut el dia avans al terminarsela festa dels Jochs Florals.

Desitjem al colega que'n surti en bé.

També ha sigut denunciada *La Renaixensa* per la major part dels treballs continguts en son número del dia 5. Ho consignem ab fonda pena.

Com se va veyent, ab la vinguda del ministre s'ha trobat un bon pretext pera refermar la eterna campanya contra'l Catalanisme.

El Español de Madrid, periódich que a voltas resulta sensat y que, per rara excepció entre'ls demés diaris de la cort, fins devegadas està ben escrit, no vol ja ser una nota discordant y segueix el cami dels seus confreres, revelant no sols el seu pecat d'origen, que no té redempció possible, sinó probant una vegada més que'ls pobles al igual que'ls individus no poden salvarse quan la gangrena s'apodera d'ells.

El Español, ab un llenguatge aprés en els burdells y tavernas de Madrid, y en las plajas de toros, llochs en que més se revela son caràcter nacional, ens insulta ab termes que denotan no solzament que desconeix la qüestió catalana, sinó també'ls mes rudimentaris principis de la educació. Ja li contestarem un altre dia. Sápiga per avuy que las nacions civilisadas ja van coneixent cada dia més, que lo que separan las regions en un mapa no son las clapas de color, sinó las tacas.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia 311

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la excludiva responsabilitat de sos autors.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

CONDICIONS DE SUSCRIPCIÓ

Catalunya: Trimestre, 1'50 pessetas; un any, 6 pessetas.

Altras regions d'Espanya: Mitj any, 4 pessetas; un any, 7 pessetas.

Estranger: Un any, 8 pessetas.

Número corrent, 10 céntims; atrassat, 25 céntims.

Als que's suscriguin fins á fi d'any se'ls hi regalará'l cartell anunciador del periódich, magnífica obra de l'Alexandre de Riquer.